

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

15/5299-

07.12.2015

Vedrørende statstilskudd til høyskolene NITH, Westerdals og NISS

Jeg viser til brev 1. desember 2015 og mine tidligere svar til Kontroll- og konstitusjonskomiteen 10. og 23. november 2015.

1.

Private høyskoler, ev. deres eiere, fastsetter selv hvordan virksomheten organiseres, forutsatt at kravene i universitets- og høyskoleloven kap. 8 er fulgt. Departementet skal ikke godkjenne organisatoriske endringer, men alle endringer i bl.a. selskapsform og eierskap skal rapporteres til departementet omgående. Dette kravet er tatt inn i det årlige tilskuddsbrevet til private høyskoler.

Anthøn B. Nilsen utdanning AS (ABNU) og de aktuelle høyskolene orienterte i møter 20. november og 11. desember 2013 om arbeidet med å samle utdanning som var akkreditert på høyskolenivå, til én organisasjon. På bakgrunn av de opplysningene som ble presentert, fant departementet ikke grunnlag for å slå fast at transaksjonene ABNU planla ville være i strid med regelverket. Departementet gjorde det klart at dersom ABNU ønsket departementets vurdering av transaksjonene, måtte det tas opp skriftlig. Det ble ikke gjort.

Departementet mottok brev fra ABNU 27. januar 2014 med orientering om at aksjene i Westerdals og NISS er overdratt til NITH og at det planlegges å vedta og gjennomføre fusjon av selskapene i løpet av første halvår 2014. Heller ikke på bakgrunn av disse opplysningene fant departementet grunnlag til å slå fast at transaksjonene ville være i strid med regelverket. Departementet følger derfor opp transaksjonene og fusjonen mellom NITH, Westerdals og NISS som del av den normale prosedyren, basert på etterfølgende analyse og kontroll av rapportering.

Godkjent årsrapport for Westerdals – Oslo School of Arts, Communication and Technology AS (Westerdals Oslo ACT) for 2014, med omtale av den gjennomførte fusjonen, ble mottatt av departementet i juli 2015. Departementet stilte i lys av denne flere spørsmål høsten 2015. På bakgrunn av den orientering departementet tidligere hadde mottatt fra høyskolen ser jeg at departementet på et tidligere tidspunkt kunne ha stilt spørsmål om transaksjonene og måten fusjonen ble gjennomført på.

2.

Departementet sendte brev til advokatfirmaet Thommesen 2. desember 2015 med departementets vurdering av transaksjonene og reverseringen av de økonomiske konsekvensene. Brevet følger vedlagt.

Departementet har kommet til at effekten av transaksjonene er at Anthon B. Nilsen skole drift AS og ABNU (samlet omtalt som ABNU) har tatt ut midler fra Westerdals Oslo ACT og bragt disse over i ABNU i strid med universitets- og høyskoleloven § 7-1 annet ledd.

Departementet legger til grunn at aksjer i en privat høyskole som mottar tilskudd, kan selges uten at salget i seg selv automatisk er i strid med § 7-1 annet ledd. Et slikt salg åpner ikke for at eier kan ta ut midler fra høyskolen i strid med universitets- og høyskoleloven. En høyskole vil også etter et salg være omfattet av begrensningene i § 7-1 annet ledd.

Imidlertid mener departementet at salget av aksjene i Westerdals og NISS og fusjonen må ses i sammenheng. Transaksjonene har to effekter. Den første er at tre høyskoler som mottar statstilskudd, samles i ett selskap. Departementet har isolert sett ingen innvendinger til dette. Den andre er at ABNU tar ut midler fra det fusjonerte selskapet. Departementet mener at transaksjonene samlet sett tilførte ABNU kapital som var bygget opp gjennom statstilskudd og studentenes egenbetaling til høyskolene. Departementet legger til grunn at et slikt kapitaluttak rammes av ordlyden "kan ikke gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier", jf. § 7-1 annet ledd. Videre legger departementet til grunn at kapitaluttaket strider mot bestemmelsens formål, som er å sikre at statlige driftstilskudd og egenbetaling fra studentene kommer studentene til gode.

Egenkapitalen i et selskap består dels av innskutt kapital, dels av opptjent kapital. Den innskutte kapitalen er tilført selskapet fra eierne, mens den opptjente kapitalen er summen av tidligere års overskudd. Departementet legger til grunn at ordlyden i universitets- og høyskoleloven § 7-1 annet ledd setter begrensninger på uttak av den kapitalen som er opptjent, og at dette også er i tråd med formålet om at statlige driftstilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode.

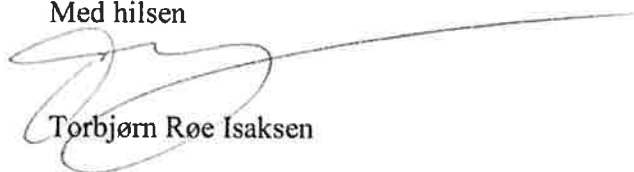
Departementet legger derfor til grunn at kapital som er innskutt av eier, vil kunne tas ut uten at dette er i strid med universitets- og høyskoleloven § 7-1 annet ledd. Derimot vil en overføring av opptjent kapital eller verdien av forventet fremtidig overskudd være i strid med bestemmelsen. Departementet legger følgelig til grunn at det i utgangspunktet er differansen mellom kapitaluttaket på 105 mill. kroner og innskutt kapital i Westerdals, NISS og NITH som er omfattet av begrensningen i universitets- og høyskoleloven.

ABNU har kommet til at de økonomiske virkningene av salget av Westerdals og NISS skal reverseres gjennom kapitalforhøyelse. Departementet forutsetter at reversering ikke innebærer at kapital som er tatt ut i strid med § 7-1 annet ledd, skytes inn som kapital som senere kan tas ut under henvisning til at dette er innskutt kapital, jf. over. Departementet har derfor bedt om en redegjørelse for hvordan kapitalforhøyelsen gjennomføres, og hvordan det er sikret at de samme midlene ikke på et senere tidspunkt kan tas ut av selskapet under henvisning til at dette er innskutt kapital.

Jeg vil vurdere behovet for ytterligere oppfølging overfor Westerdals Oslo ACT etter å ha mottatt denne redegjørelsen.

Departementet arbeider også med oppfølgingen av rapporten *Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste*, som ble levert av en ekspertgruppe som departementet oppnevnte i 2013. Ekspertgruppen foreslår tydeligere økonomisk regulering og endringer i tilsynet med private høyskoler og fagskoler. Rapporten har vært på offentlig høring med frist sommeren 2015. Departementet tar sikte på at forslag til endringer i regelverket kan sendes på høring våren 2016 og at et forslag kan fremmes for Stortinget innen utgangen av 2016.

Med hilsen

Torbjørn Røe Isaksen

Vedlegg

